

תורה אור • פרשת ויחי • מאמר 3

אסרי לגפן עירה ולשורקה בני אתונו

”אוסרי לגפן עירה ולשורקה בני אתונו”

מוקדש לכבוד

מוקדש לכבוד הגאון המקובל רבי לוי יצחק שניאורסאהן זצ”ל

אבי הרבי, רבי לוי יצחק

LikuteiTorah.com

הפרשה החסידית

[/likuteitorah.com/he/torah-ohr/vayechi/3](https://likuteitorah.com/he/torah-ohr/vayechi/3)

1 אסרי לגפן עירה ולשורקה בני אתונו. כבס ביין לבושו וגוי.

”אסרי לגפן עירה ולשורקה בני אתונו. כבס ביין לבושו וגוי”.

הנה מקרא זה נאמר לימות המשיח דקאי אדלעיל מניי [מיניה] לא יסור שבט מיהודה וגוי. עד כי יבא שילה ולו יקהת עמים ואז יהיה גם אסרי לגפן עירה:

פסוק זה נאמר על ימות המשיח, שכן הוא ממשיך את [הפסוק] שלפניו: ”לא יסור שבט מיהודה וגוי”, ”עד כי יבא שילה ולו יקהת עמים”; ואז יתקיים גם ”אסרי לגפן עירה”.

2 וביאור הענין הנה אמרז”ל [אמרו רבותינו זכרונם לברכה] אין בין עולם הזה לימות המשיח אלא שעבוד בלבד

ביאור העניין: חז”ל אמרו: ”אין בין עולם הזה לימות המשיח אלא שעבוד בלבד”.

כי ימות המשיח אינו עוה”ב [עולם הבא] שלאחר התחיה. שזהו מתן שכרן של צדיקים. אבל ימות המשיח הוא בבחי’ היום לעשותם ולא לקבל שכרן.

שכן ימות המשיח אינם העולם הבא שלאחר תחיית המתים, שהוא זמן מתן שכרם של צדיקים. אלא ימות המשיח הם בבחינת ”היום לעשותם” ולא לקבל את שכרם.

3 ועיקר היום לעשותם ותכלית השלימות של המעשה יהיה בימות המשיח.

והעיקר [בקיום] ”היום לעשותם”, ותכלית השלמות של המעשה תהיה בימות המשיח.

וכמו שהיה עיקר עבודת האדם בגי’ע [בגן עדן] לעבדה ולשמרה. לעבדה זו מצות עשה. ולשמרה זו מצות ל”ת [לא תעשה]. שהי’ [שהיה] אז בחי’ היום לעשותם בתכלית השלימות אלא שאח”כ ויגרש את האדם וגוי.

בדומה לכך, עיקר עבודתו של אדם בגן עדן היה ”לעבדה ולשמרה”: ”לעבדה” — אלו מצוות עשה, ו”לשמרה” — אלו מצוות לא תעשה. שכן אז היתה בחינת ”היום לעשותם” בתכלית השלמות, אלא שלאחר מכן ”ויגרש את האדם וגוי”.

ואח”כ נכנסו אבותינו לארץ גי’כ בשביל קיום מעשה המצות שכמה מצות התלויים בארץ דוקא כמעט ארבע הידות

לאחר מכן נכנסו אבותינו לארץ גם כדי לקיים את המצוות בפועל, שכן מצוות רבות תלויות דווקא בארץ — כמעט ארבע חמישיות [מהן].

ואחר כך גלו משם ולא נתקיימו בידם עד ימות המשיח שיהיה במהרה בימינו שאז יהי [יהיה] בחי היום לעשותם בתכלית השלימות.

לאחר מכן גלו משם, ולא עלה בידם לקיים [את המצוות] עד ימות המשיח, שיבוא במהרה בימינו; אז תהיה בחינת "היום לעשותם" בתכלית השלמות.

4 והנה אנו אומרים ושם נעשה לפניך את קרבנות חובותינו וכו' כמצות רצונך כו'. שעיקר המעשה היא עבודת הקרבנות שאין אנו יכולים לקיים בגלות אלא שבגלות נתקנה התפלה כנגד הקרבנות. ועדיין אין זה כמצות רצונך ממשי:

והנה אנו אומרים: "ושם נעשה לפניך את קרבנות חובותינו וכו' כמצות רצונך כו'". כי עיקר המעשה הוא עבודת הקרבנות, שאיננו יכולים לקיים בגלות; אלא שבגלות תיקנו את התפילה כנגד הקרבנות. ואף על פי כן, אין זו עדיין ממשי "כמצות רצונך".

5 ולהבין זה דלכאורה התפלה במעלה העליונה יותר מהקרבנות שהתפלה היא נשיאת נפש האדם בספור שבחיו של מקום ברוך שאמר והיה העולם וכל הללויה וכו' עד שמגיע לואהבת בכל נפשך כו' כדי להבין זאת: לכאורה, התפילה נעלית יותר מן הקרבנות, שכן בתפילה האדם מעלה את נפשו כשהוא מספר בשבחיו של המקום: "ברוך שאמר והיה העולם", וכל פרקי "הללויה" [המזמורים] וכו', עד שמגיעים ל"ואהבת בכל נפשך" וכו'.

משא"כ הקרבנות הוא בנפש בהמה וביום השבת שני כבשים.

לעומת זאת, הקרבנות נעשים באמצעות נפשה של בהמה: "וביום השבת שני כבשים".

ולמה יהיו הקרבנות במעלה העליונה כל כך שיקראו כמצות רצונך ושזה יהי [יהיה] תכלית השלימות של ימות המשיח יותר מהתפלה שבגלות.

אם כן, מדוע הקרבנות נעלים כל כך, עד שהם נקראים "כמצות רצונך", והקרבנות תהיה השלמות העליונה של ימות המשיח — יותר מן התפילה שבזמן הגלות?

הנה כתיב גפן ממצרים תסיע. שכנ"י [שכנסת ישראל] נמשלו לגפן שגדלים בה ענבי שמהם יוצא היין ע"י דריכה בגת.

והנה כתוב: "גפן ממצרים תסיע". כנסת ישראל נמשלה לגפן, שעליה גדלים ענבים, ומהם יוצא היין כשדורכים אותם בגת.

6 והנה עיקר היין המשובח יוצא מהענביי [מהענבים] הסמוכיי לקרקע כמו שאמרו לגבי נסכים לא היו מביאין מן הדליות אלא מן הרגליות ששם יוצא יין משובח יותר.

והנה, עיקר היין המשובח בא מן הענבים הסמוכים לקרקע, כפי שאמרו [חז"ל] על הנסכים: "לא היו מביאין [יין] מן הדליות אלא מן הרגליות" (דליות, גפנים הנתמכות בסוכות; רגליות, גפנים נמוכות), שכן מהן יוצא יין משובח יותר.

והנה היין נתחלק לכמה מינים יש יין המשמח ויש יין המשכר יש יין אדום ויש יין לבן וכך ככל המשל הזה נמשלו כנסיי [כנסת ישראל] שיש בהם אהבה מסותרת למקום כו'.

והנה, היין נחלק לכמה מינים: יש יין המשמח ויש יין המשכר, יש יין אדום ויש יין לבן. וכך, בכל פרט ופרט של המשל הזה, נמשלה כנסת ישראל [ליין], שכן יש בה אהבה מסותרת למקום וכו'.

7 וכדי להוציאה מהעלם אל הגלוי צריך להיות בבחי' רגליות דהיינו להיות בחי' נפשי כעפר לכל תהיה. כדי להוציא אותה מן ההעלם אל הגלוי, צריך להיות בבחינת רגליות (גפנים נמוכות), כלומר, להיות בבחינת "נפשי כעפר לכל תהיה".

וגם דריכה בגת להיות לב נשבר ונדכה וע"י זה יוצא היין הוא בחי' האהבה מסותרת שהיתה בהעלם וכן יש צורך בדריכה בגת, כלומר, שיהיה לב נשבר ונדכה; ועל ידי כך יוצא היין, שהוא בחינת האהבה המסותרת שהיתה בהעלם,

כי על יין אמרו נכנס יין יצא סוד והיינו לפי שהיין היה ג"כ מתחלה בהעלם בענבים ואח"כ נתגלה ויצא לחוץ.

שכן על היין אמרו: "נכנס יין יצא סוד". והיינו, מפני שגם היין היה בתחילה בהעלם בתוך הענבים, ואחר כך התגלה ויצא לחוץ.

8 והנה באהבה יש ב' בחי'. יש מתפעל להיות שמחת ה' בלבו היא בחינת יין המשמח ובחי' יין לבן מבחי' חמר חיווריין עתיק כו'.

עכשיו, באהבה יש שתי בחינות. יש מי שמתעורר כך ששמחה בה' שורה בלבו; זו בחינת "יין המשמח" ובחינת יין לבן, מבחינת "חמר חיווריין עתיק" [יין לבן עתיק] וכו'.

ויש מתפעל להיות לו מרירות הלב מפני היותו ממארי דחושבנא מכל מחשבותיו ודבוריו ומעשיו אשר לא להי' המה ולצעוק אל הי' ולדבקה בו הוא בחי' יין אדום ויין המשכר וכו'.

ויש מי שמתעורר למרירות הלב, משום שהוא ממארי דחושבנא [בעלי חשבון הנפש] על כל מחשבותיו, דיבוריו ומעשיו שאינם להי', ו[מתעורר] לצעוק אל הי' ולהידבק בו; זו בחינת יין אדום ויין המשכר וכו'.

9 והנה אנו אומרים בשבת וינוחו בו ישראל מקדשי שמך. ולכאורה אינו מובן הלא הוא ית' מאליו קדוש וכתוב כי קדוש אני וקדושתי למעלה מקדושתכם.

בשבת אנו אומרים: "וינוחו בו ישראל מקדשי שמך". ולכאורה הדבר אינו מובן: האם הי' אינו קדוש מעצמו? והרי נאמר: "כי קדוש אני", וכן: "וקדושתי למעלה מקדושתכם".

ואיך יהיה תלוי קדושתו ית' בישראל דייקא שיקראו הם המקדישים שמו. אך הענין דהנה אנו אומרים אתה קדוש ושמך קדוש וקדושים בכל יום יהללוך סלה.

איך אפוא יכולה קדושתו להיות תלויה דווקא בישראל, עד שהם נקראים מקדשי שמו? אלא העניין הוא כך: אנו אומרים: "אתה קדוש ושמך קדוש וקדושים בכל יום יהללוך סלה".

פ"י קדושים בכל יום כו' כמאמר המחדש בטובו בכל יום תמיד מעשה בראשית שבכל יום ויום מתהווה מאין ליש כל מעשה בראשית.

פירוש "קדושים בכל יום" וכו' הוא על דרך הנאמר: "המחדש בטובו בכל יום תמיד מעשה בראשית"; בכל יום ויום מתהווה כל מעשה בראשית מאין ליש.

10 וכשהם משיגים כל יום התהוותם וחיותם מבחי' קדוש ומובדל כי עליו ית' נאמר אדון הנפלאות פ"י למעלה מעלה מבחי' נפלאות כמ"ש עושה פלא.

וכאשר הם משיגים בכל יום את התהוותם ואת חיותם ממדרגה קדושה ונבדלת, שכן עליו יתברך נאמר "אדון הנפלאות", כלומר, הוא למעלה מעלה ממדרגת הנפלאות, כמו שכתוב "עושה פלא".

שבחי' הפלא הוא כעשיה גשמיות אצלו ית'. כי ענין הפלא היא פליאת ההתהוו' יש מאין

שכן מדרגת הפלא היא בעיניו יתברך כעשייה גשמית, משום שעניין הפלא הוא הפליאה שבהתהוות יש מאין.

וראשית ההתהוו' הוא בחכמה כמ"ש והחכמה מאין תמצא.

ראשית ההתהוות היא בחכמה, כמו שכתוב "והחכמה מאין תמצא".

11 וכתוב כולם בחכמה עשית שהחכמה נחשבת אצלו כעשיה גשמית שהיא בחי' סוף דרגין משכל ודבור ומחשבה ומעשה וכך החכמה נחשבת אצלו שהוא ית' למעלה מן החכמה ומרומם עד אין קץ.

ונאמר: "כולם בחכמה עשית", שכן החכמה נחשבת בעיניו כעשייה גשמית, שהיא הדרגה האחרונה במדרגות השכל, הדיבור, המחשבה והמעשה. כך גם החכמה נחשבת בעיניו, שכן הוא יתברך למעלה מן החכמה ונעלה עד אין קץ.

ולכן הם יהללך סלה תמיד בעילוי אחר עילוי בלי הפסק וכל זה בבחי' ושמך קדוש כי הודו של שמו על ארץ ושמים.

לכן "הם יהללך סלה" תמיד, [ועולים] מעילוי לעילוי בלי הפסק. וכל זה הוא בבחינת "ושמך קדוש", שכן הודו של שמו הוא "על ארץ ושמים".

כמ"ש כי ביה ה' צור עולמים פי' ביה הוא שמו הוי"ה כי הוי"ה היא גי' י"ה שהוי"ו מושך הוי"ד כו'.

כמו שנאמר: "כי ביה ה' צור עולמים". כלומר, "ביי"ה הוא שם הוי", שכן [האותיות] הוי"ה הן גם י"ה, מפני שהוי"ו מושכת את הוי"ד וכו'.

12 וביו"ד נברא העוה"ב [העולם הבא] כנ"ל היינו עלמין סתימין דלא אתגליין עין לא ראתה אלהים זולתך ובאות יו"ד נברא העולם הבא, כנזכר לעיל; כלומר, עלמין סתימין [עולמות נסתרים] דלא אתגליין: "עין לא ראתה אלהים זולתך".

ובה"א [ובאות ה"א] נברא עוה"ז היינו עלמין דאתגליין מה שהוא מושג ונתפס בהשגת הנבראים ובאות ה"א נברא העולם הזה; כלומר, עלמין דאתגליין [העולמות הגלויים]: כל מה שניתן להשגה ולהיתפס בהכנתם של הנבראים.

ואפי' [ואפילו] גי' [גן עדן] העליון נק' עלמא דאתגליי לגבי בחי' זו שהוא שם שהרי צדיקי' [צדיקים] נהנים כו' אלא שלגבי עוה"ז השפל הגשמי נק' עוה"ב [עולם הבא] גי' [גן עדן] העליון. אבל לגבי עולמות עליוני [עליונים] נקרא בשם עוה"ז ועלמא דאתגליא מאחר שיש שם הנאה ותענוג הנשמות

אפילו גן עדן העליון נקרא "עלמא דאתגליי" [עולם גלוי] ביחס לבחינה זו, שכן שם "צדיקי' נהנים כו'"; אלא שרק ביחס לעולם הזה השפל והגשמי נקרא גן עדן העליון העולם הבא. אבל ביחס לעולמות העליונים הוא נקרא בשם העולם הזה ועלמא דאתגליא, מאחר שיש שם הנאה ותענוג לנשמות,

משא"כ בחיי עלמין סתימין הוא מה שאינו מושג ונתפס כלל עין לא ראתה וכו' וכל בחיי הללו הם מבחינת שמו והודו של שמו כו'.

ואילו בחינת עלמין סתימין היא מה שאינו מושג ונתפס כלל: "עין לא ראתה" וכו'. וכל הבחינות האלה הן מבחינת שמו והודו של שמו וכו'.

אבל בא"ס ב"ה עצמו לא שייך כלל זה שהוא קדוש ומובדל מגדר עלמין לגמרי ולא שייך אפילו בחיי עלמין סתימין כו' ובחינת עלמין סתימין הם כעשיות גשמיות אצלו ית'.

אבל לגבי אין סוף ברוך הוא עצמו, הדבר הזה כלל אינו שייך, שכן הוא קדוש ומובדל לחלוטין מגדר העולמות, ואפילו בחינת עלמין סתימין אינה שייכת [אליו] וכו'. בחינת עלמין סתימין היא בעיניו יתברך כמו עשיות גשמיות.

13 וכמאמר אדון הנפלאות. וכמ"ש עושה פלא. ומה שקדושים בכל יום יהללך סלה הוא בבחי' ושמך קדוש בלבד והיינו כי משם נמשך קדושתם ומהללים להתכלל ולהבטל במקורם.

וכמאמר "אדון הנפלאות", וכמו שנאמר "עושה פלא". והעניין של "קדושים בכל יום יהללך סלה" הוא רק בבחינת "ושמך קדוש"; כלומר, משם נמשכת קדושתם, והם מהללים כדי להיכלל ולהתבטל במקורם.

אבל ישראל הם מקדשי שמך כי הנה באתעדל"ת [באתערותא דלתתא] תלוי אתעדל"ע [אתערותא דלעילא] להיות התלבשות א"ס ב"ה בחכמה וחסד להחיות ולהוות עלמין סתימין ועלמין דאתגליין והיינו אק"ב [אשר קדשנו במצותיו] ממש הקב"ה מניח תפילין כו'.

אבל ישראל הם "מקדשי שמך", שכן אתערותא דלעילא תלויה באתערותא דלתתא: שהאין סוף ברוך הוא יתלבש בחכמה ובחסד כדי להחיות ולהוות עולמות נסתרים ועולמות גלויים. וזהו "אק"ב" ממש, כלומר: "הקב"ה מניח תפילין" וכו'.

14 ועיי' הנחת תפילין למטה מתעורר קדושה העליוני שלמעלי [שלמעלה] להיות שורה ומתלבש בתוך עלמין. וקדושה זו היא מבחי' אוא"ס [אור אין סוף] ב"ה בעצמו ובכבודו שלמעלה מגדר עלמין

באמצעות הנחת תפילין למטה מתעוררת הקדושה העליונה שלמעלה, כדי שתשרה ותתלבש בתוך העולמות. קדושה זו היא מבחינת אור אין סוף ברוך הוא עצמו ובכבודו, שלמעלה מגדר העולמות.

בחי' אתה קדוש שהוא אדון הנפלאות למעלה מעלה מבחינת פליאות חכמה שמאין תמצא כי המצות הן הן רצונו ית' ובחי' מדרגת הרצון הוא הגבה למעלה מאד מבחי' חכמה.

[זוה"י] בחינת "אתה קדוש", שהיא "אדון הנפלאות", הנעלית לאין שיעור מבחינת נפלאות החכמה, ש"מאין תמצא"; שהרי המצוות הן רצונו ממש יתברך, ומדרגת הרצון גבוהה מאוד, הרבה למעלה מבחינת חכמה.

15 ולכן הם מקדישי ומרוממים שמך שבהם ועל ידם נתעלה בחיי שמו בקדושת אור א"ס ב"ה עצמו.

לכן הם מקדישים ומרוממים את שמך, שכן בהם ועל ידם מתעלה בחינת שמו אל קדושתו של אור אין סוף ברוך הוא עצמו.

וזהו יפה שעה אחת בתשובה ומע"ט [ומעשים טובים] בעוה"ז מכל חיי עוה"ב [עולם הבא] שהם מבחינת שמו ית' בלבד. אבל ע"י המע"ט [המעשים טובים] ממשיכים קדושת אור א"ס ב"ה בעצמו כנ"ל:

זהו [פירוש] "יפה שעה אחת בתשובה ומע"ט בעוה"ז מכל חיי עוה"ב": חיי העולם הבא הם מבחינת שמו יתברך בלבד, ואילו באמצעות המעשים הטובים ממשיכים למטה את קדושתו של אור אין סוף ברוך הוא עצמו, כפי שהוסבר לעיל.

16 והנה מן המצוות נעשה לבושים לנפש כמ"ש בזהר ע"פ ואברהם זקן בא בימים באיננו יומין עילאין דאיננו לבושין כנ"ל.

כעת, מן המצוות נעשים לבושים לנפש, כפי שנאמר בזהר על הפסוק "ואברהם זקן בא בימים": "באיננו יומין עילאין דאיננו לבושין", כנזכר לעיל.

והיינו לפי שע"י המצוות ממשיך אור מקיף מבחי" סובב כל עלמין לכן נעשה לבוש לנשמתו שתהיה נפשו צרורה בצרור החיים את ה' וכו'.

הטעם לכך הוא שעל ידי המצוות ממשיכים אור מקיף מבחינת סובב כל עלמין; לכן הוא נעשה לבוש לנשמתו, כדי שנפשו תהיה "צרורה בצרור החיים את ה'" וכו'.

אך הנה אמרו אפילו פושעי ישראל מלאים מצות כרמון ומ"מ אין ממשיכין כלום. אלא הענין הוא שהמשכת קדושה העליונה הוא ע"י שמחה של מצוה דוקא וכדכתיב תחת אשר לא עבדת את ה' אלקיך בשמחה.

אבל [חז"ל] אמרו "אפילו פושעי ישראל מלאים מצות כרמון", ואף על פי כן אינם ממשיכים כלום. אלא הענין הוא שהמשכת הקדושה העליונה נעשית דווקא על ידי שמחה של מצוה, כמו שכתוב: "תחת אשר לא עבדת את ה' אלקיך בשמחה".

17 והשמחה היא מצד התבוננות מזה עצמו איך שהמצוות הם בחינת אור א"ס ב"ה עצמו בחיי אדון הנפלאות וכו'.

השמחה נובעת מהתבוננות בעצם הדבר: שהמצוות הן אור אין סוף, ברוך הוא, עצמו, בחינת "אדון הנפלאות" וכו'.

ולזה ישמח לבו בקיום המצות אשר קדשנו במצותיו ממש והוא בחי' חמר חוריי' עתיק שהוא בחי' ענג העליון להתענג על ה' ממש.

משום כך לבו ישמח בקיום המצוות, שהרי [הוא] "אשר קדשנו במצותיו" — ממש. זוהי בחינת "חמר חוריי' עתיק" (יין לכן קדמון), בחינת התענוג העליון: להתענג על ה' ממש.

אך צריך לעורר מתחלה בנפשו בחי' יין אדום ויין המשכר שהוא בחי' גבורות קדושות כדי לאתהפכא חשוכא לנהורא ומרירו למיתקא שאז יתענגו על ה' בתענוג המשכת אוא"ס [אור אין סוף] ב"ה

אך תחילה עליו לעורר בנפשו את בחינת היין האדום והיין המשכר, שהיא בחינת גבורות קדושות [כוחות של ריסון], כדי "לאתהפכא חשוכא לנהורא ומרירו למיתקא"; ואז יתענגו על ה' בתענוג שבהמשכת אור אין סוף, ברוך הוא.

כי התענוג הוא שייך אחר מילוי הרצון שכשנתמלא רצונו וחפצו מה שהיה חושק ומתאוה אז יתענג שהרי התענוג שייך לאחר מילוי הרצון: כאשר רצונו וחפצו מתמלאים, בדבר שאליו השתוקק וכמה, אז הוא מתענג, משא"כ אם לא היה לו תשוקה כ"כ [כל כך] אין התענוג אצלו כ"כ [כל כך] גם בהיות אצלו הדבר ההוא ולכן צריך לעורר תחלה בחינת גבורות על הירידה אשר רחוק מה' בתכלית. ואילו אילו לא הייתה לו תשוקה גדולה כל כך, התענוג שלו לא היה גדול כל כך, גם כשהדבר הזה כבר נמצא בידו. לכן יש לעורר תחילה בחינת גבורות על הירידה, [בכך] שהוא רחוק מה' בתכלית.

18 ובפרט כאשר יהי' [יהיה] ממארי דחושבנא מן המעשים ודבורים והמחשבות אשר לא לה' המה. וישוב אל ה' וירחמהו וכמאמר אלהי עולם ברחמיך הרבים כו' וכמ"ש במ"א

ובמיוחד כאשר הוא ממארי דחושבנא (בעלי חשבון נפש) על המעשים, הדיבורים והמחשבות שאינם לה'. "וישוב אל ה' וירחמהו", וכמאמר "אלהי עולם ברחמיך הרבים" וכו', כפי שנתבאר במקום אחר.

ואזי תהי' [תהיה] שמחת הנפש בקיום המצות ביתר שאת כי כל שתגדל התשוקה [התשוקה] והצמאון מחמת ריחוק מקום מצד הגוף כך תגדל שמחת הנפש מצד המשכ' אוא"ס [אור אין סוף] ב"ה בקיום המצות והתענוג על ה' במילוי רצונה וחפצה

ואז תהיה שמחת הנפש בקיום המצוות ביתר שאת, שכן ככל שהתשוקה והצימאון גדלים מחמת הריחוק שיוצר הגוף, כך גדלה שמחת הנפש מהמשכת אור אין סוף ברוך הוא בקיום המצוות, ומהתענגותה על ה' כאשר רצונה וחפצה מתמלאים.

וז"ש [וזהו שכתוב] זאת נחמתי בעניי כי אמרתך חייתני וכמאמר כי הם חיינו ואורך ימינו כו' ואין לערב שמחת הנפש בעצבון הגוף וכו'.

זהו [פירוש] הכתוב: "זאת נחמתי בעניי כי אמרתך חייתני", וכמאמר "כי הם חיינו ואורך ימינו" וכו'. ואין לערב את שמחת הנפש בעצבון הגוף וכו'.

אך כדי להוציא בחי' יין הנ"ל צריך לשית עצות בנפשו להיות בבחינת ונפשי כעפר לכל תהיה מן הרגליות וכו'. ועל ידי דריכה ברגלים בגת שהיא בחינת לב נשבר ונדכה כו'.

אבל כדי להוציא את בחינת היין הנזכרת לעיל, עליו למצוא בנפשו עצה כיצד להיות בבחינת "ונפשי כעפר לכל תהיה", [בדומה ליי] מן הרגליות (גפנים נמוכות), וכו'. וכן דרושה דריכה ברגליים בגת, שהיא בחינת לב נשבר ונדכה וכו'.

19 והנה כנגד ב' בחינות יין הנ"ל כך נמשך ב' בחינת לבושי. וזהו כבס ביין לבושו שיהיו לבושי המצות מכובסים עד"מ כמו בגד המכובס מן הלכלוך כך הנה אפי' [אפילו] פושעי ישראל מלאים מצות כו'.

והנה, כנגד שתי בחינות היין שהוזכרו לעיל נמשכות שתי בחינות של לבושים. זהו [פירוש] "כבס ביין לבושו": שלבושי המצות יהיו מכובסים, על דרך משל, כמו בגד שכובס והוסר ממנו הלכלוך. כך גם אפילו "פושעי ישראל מלאים מצות כו'".

20 ואעפ"כ [ואף על פי כן] את פושעי' [פושעים] נמנו שלבושי המצות שלהם הם מלבושי' [מלבושים] בלבושים צואים שלהם משא"כ ע"י בחי' יין ושמחה של מצוה נעשה בחי' כבוס לבוש והתפשטות מלבושי' [מלבושיה / מלבושים] שבנוגה להתענג על ה' לבדו.

ובכל זאת, "את פושעי' נמנו", שכן לבושי המצות שלהם מולבשים בלבושים הצואים שלהם. לעומת זאת, באמצעות בחינת היין והשמחה של מצווה, מתרחשת בחינת כיבוס הלבוש והפשטת הלבושים שבנוגה, כדי להתענג על ה' בלבד.

וע"י בחי' דם ענבים הוא בחי' יין אדום שהוא ענין התגברות הנפש לאהפכא חשוכא לנהורא והמרירות על ריחוקו מאור פני ה' ונקי דם לפי שצריך יגיעת הנפש ויגיעת בשר בנפשו דמו.

ובאמצעות בחינת "דם ענבים", שהיא בחינת יין אדום, כלומר, התגברות הנפש [על עצמה] להפוך חושך לאור, והמרירות על ריחוקה מאור פני ה'. הוא נקרא "דם" מפני שהוא דורש יגיעת הנפש ויגיעת הבשר, בנפשו ובדמו.

אך מ"מ נק' דם ענבים בחי' יין שצ"ל ע"י בחי' שמחה שהיא בחי' התבוננות מצד גדולת ה' אי"ס ב"ה וישוב אל ה' וירחמהו.

אך למרות זאת הוא נקרא "דם ענבים", בחינת יין, שכן הוא צריך לבוא באמצעות בחינת השמחה, שהיא בחינת ההתבוננות בגדולתו של ה', שהוא אין סוף ברוך הוא: "וישוב אל ה' וירחמהו".

21 וירחמהו דייקא דהיינו על ניצוץ אלהי [אלהות] שבו איך ירד פלאים מטה מטה כמ"ש במ"א

"וירחמהו" דווקא: כלומר, על ניצוץ האלוקות שבו, ועל כך שירד פלאים מטה מטה, כפי שנתבאר במקום אחר.

ועי"ז נעשה בחי' סותו פ"י סותו מלשון מסוה הוא כסוי הראש והפנים שיש ב' בחינות לבושין לבוש הגוף ע"ד משל ולבוש הראש והפנים ע"ד משל.

ועל ידי כך נוצרת בחינת "סותו" (susso) [לבושו]. פירוש: "סותו" קשור למילה "מסוה" (masveh) [מסווה], שהיא כיסוי לראש ולפנים. שהרי יש שתי בחינות של לבושים: לבוש לגוף, על דרך משל, ולבוש לראש ולפנים, על דרך משל.

22 והנה ע"י בחי' יין המשמח נמשך בחי' לבוש לבחי' הגוף של הנפש שהוא בחי' לבושי מדות הנפש אהבה ויראה כו'

כעת, באמצעות בחינת "יין המשמח", נמשכת בחינת לבוש לבחינת הגוף של הנפש, שהיא בחינת לבושי המדות של הנפש — אהבה ויראה וכו';

אבל ע"י בחי' דם ענבים נמשך לבוש לבחי' הראש והפנים של הנפש והוא בחי' ראייה ושמיעה.

אבל באמצעות בחינת "דם ענבים" נמשך לבוש לבחינת הראש והפנים של הנפש, שהיא בחינת הראייה והשמיעה.

23 וכמ"ש הביטו אליו ונהרו וגו'. וכי אפשר להסתכל בשכינה כו' אלא היינו לאסתכלא ביקרא דמלכא כו'

כמו שנאמר, "הביטו אליו ונהרו" וגו'. אך האם אפשר להביט בשכינה [הנוכחות האלוקית] וכו'? אלא הכוונה היא "לאסתכלא ביקרא דמלכא" וכו'.

והענין כמאמר רז"ל [רבתינו זכרונם לברכה] במקום שבע"ת [שבעלי תשובה] עומדים כו' כי צדיקים גמורים ע"י שמחה של מצוה והתענגם על ה' ממשיכים ענג העליון מלמעלה למטה

העניין הוא כפי שאמרו חז"ל: "במקום שבע"ת עומדים" וכו', כלומר, בעלי תשובה [השבים בתשובה]. הצדיקים הגמורים, באמצעות שמחת המצווה והתענוג שלהם כה', ממשיכים את התענוג העליון מלמעלה למטה,

אבל הבעל תשובה ע"י התגברותו על הרע שבנפשו במסירת נפש היא בבחי' הסתלקות מלמטה למעלה
כדרך הגבורות ורשפי אש כו'. ולכן נעשה לבוש לנשמתו ג"כ למעלה על בחי' ראש הנ"ל:

ואילו בעל התשובה, באמצעות התגברותו על הרע שבנפשו במסירות נפש, נמצא בבחינה של עלייה מלמטה
למעלה, בדומה לגבורות [כוחות של גבורה] ול"רשפי אש" וכו'. לכן נעשה גם לנשמתו לבוש למעלה, בבחינת
הראש הנזכרת לעיל.

24 והנה זהו כל עבודתנו בקיום המצות בזמן הזה להמשיך לנפש שתתעלה בעילוי אחר עילוי לאור באור
א"ס ב"ה ותהיה הנפש צרורה כו'.

כעת, כל עבודתנו בקיום המצוות היא להמשיך [אור] אל הנשמה, כדי שתעלה מעלייה לעלייה ותואר באור אין סוף,
ברוך הוא, ושהנשמה תהיה "צרורה" וכו'.

אבל תכלית השלימות של ימות המשיח בקיום המצוות ומעשה הקרבנות שיהיו הקרבנות כבשים ופרים
וכו' ג"כ נכללים ומתעלים בעילוי אחר עילוי באור א"ס ב"ה.

אבל שלמותם העליונה של ימות המשיח, בקיום המצוות ובעבודת הקרבנות, היא שגם הקרבנות — כבשים ופרים
וכו' — יכללו ויתעלו מעלייה לעלייה באור אין סוף, ברוך הוא.

אך בזמן הגלות אי אפשר לנפש האדם להעלותם ולקשרם במקורם מאחר שהיא מקושרת בעצמה
למטה.

אבל בזמן הגלות אין הנשמה האנושית יכולה להעלות אותם ולקשור אותם למקורם, משום שהיא עצמה קשורה
למטה.

אבל לימות המשיח שיקויים ונגלה כבוד ה' וראו כל בשר וגו'. שנשמות ישראל יהיו כמעלה אז יהיה
זמן קיום המעש' [המעשה] והעלאת ניצוצות שנפלו אפילו הבהמות.

אבל בימות המשיח, כאשר יתקיים "ונגלה כבוד ה' וראו כל בשר וגו'", ונשמות ישראל יהיו אז כמעלה, יגיע הזמן
לקיום המעשה ולהעלאת הניצוצות שנפלו, אפילו אלה שבבהמות.

25 וכמו שהיה בתחלת בריאת העולם שקודם שנבר' [שנברא] אדם הראשון נא' [נאמר] ואדם אין לעבד את
האדמה וגו'.

כך היה גם בראשית בריאת העולם: קודם שנברא אדם הראשון, נאמר: "ואדם אין לעבד את האדמה וגו'".

ואח"כ נעשה אדם ויניחהו בגי'ע [בגן עדן] לעבדה ולשמרה. אלא שאח"כ ויגרש את האדם וגוי' כלומר שלא הי' [היה] בבחי' אדם והוצרך לילך ולתקן נפשו.

לאחר מכן נברא אדם, "ויניחהו בגי'ע לעבדה ולשמרה". אולם לאחר מכן נאמר: "ויגרש את האדם וגוי'"; כלומר, הוא לא היה בבחינת אדם, והיה עליו ללכת ולתקן את נפשו.

26 ושלמות בחי' אדם הוא בזמן המשיח שנאמר עליו הנה ישכיל עבדי ירום ונשא וגבה מאד מא"ד הוא אותיות אד"ם.

שלמות מדרגת אדם (adam) תהיה בימות משיח (Mashiach), שעליו נאמר: "הנה ישכיל עבדי ירום ונשא וגבה מאד". המילה מאד (me'od) מורכבת מאותן אותיות כמו אדם.

וכן ראשי תיבות אד"ם דו"ד משי"ח שבזמן ימות המשיח נשלם בחינת אדם ואזי הוא זמן היום לעשותם זמן קיום המצות בשלימות שיהיה הקרבת קרבנות כמצות רצונך.

כך גם ראשי התיבות של אדם הם אדם, דוד ומשיח. בימות המשיח תושלם בחינת אדם, ואז יגיע הזמן של "היום לעשותם" — הזמן לקיום המצוות בשלמות, שבו יוקרבו קרבנות "כמצות רצונך".

משא"כ בזמן הגלות אין עשיית המצו' [המצות / המצוה] כרצונך ממש אלא לעילוי הנפש שיתקן בחי' אדם שלא יהיה ואדם אין לעבד.

לעומת זאת, בזמן הגלות עשיית המצוות אינה באמת "כמצות רצונך", אלא [היא] נועדה להעלות את הנפש, כדי שתתקן את בחינת אדם, וכך לא יהיה עוד "ואדם אין לעבד".

אבל עיקר העבודה לעבדה ולשמרה הוא בימות המשיח דוקא.

אבל העבודה העיקרית של "לעבדה ולשמרה" היא דווקא בימות המשיח.

והתפלה שהיא בחי' נשיאת הנפש הוא כנגד הקרבנות אבל אינה בבחי' קרבנות ממש כי שם בחינת עליות כל העולמות בכלל ואפילו נפש הבהמה היורדת למטה לארץ.

והתפילה, שהיא בחינת נשיאת הנפש, מקבילה לקרבנות, אך אינה בגדר קרבנות ממש, שכן בקרבנות יש בחינה של עליית כל העולמות בכלל, ואפילו נפש הבהמה, היורדת למטה לארץ.

27 והנה על בחינת גפן ויין הנייל נאמר אסרי לגפן עירה פי שבימות המשיח שיושלם בחיי אדם אז יהיו

כלל ישראל מתעלים במעלה העליונה שיהיה בבחי' גפן ויין המשמח בשמחה של מצוה

וכעת, על בחינת הגפן והיין שהוזכרו לעיל, נאמר "אסרי לגפן עירה". פירוש הדבר הוא שבימות המשיח, כאשר בחינת אדם (adam) תושלם, יתעלה כלל ישראל למעלה העליונה, ויהיה בבחינת גפן ויין "יין המשמח", בשמחה של מצווה;

וגם יהי [יהיה] אוסרי אוסר יויד שבחי יויד היא בחי' חכ' [חכמה] עילאה הוא אוסר ומקשר לבחי' גפן

וגם תהיה בחינת "אוסרי" (osri), כלומר "אוסר" (oser) ויויד: בחינת היויד, שהיא בחינת חכמה עילאה, קושרת ומחברת אל בחינת הגפן.

(וענין החכמה הוא בחי' בטול שצ"ל בהשמח' [בהשמחה] עמ"ש ע"פ ולא נחם אלקי דרך ארץ פלשתים וע"פ ביום השמע"צ [השמיני עצרת]). ועי"ז יהי [יהיה] בבחי' עירה.

(ענין החכמה הוא בחינת ביטול, שצריך להיות נוכח בשמחה; ראו את המבואר על הפסוק "ולא נחם אלקים דרך ארץ פלשתים" ועל הפסוק "ביום השמע"צ"). ועל ידי כך יהיו בבחינת עירה.

כי הנה עירה סובל ב' פירושים לשון עיר פרא אדם ובחי' עיר אלהים.

כי הנה למילה עירה (iroh) יש שתי משמעויות: משמעות של עיר (ayir), כלומר "עיר פרא אדם", וכן בחינת עיר, "עיר אלהים".

וביאור הדבר כי עיר פרא אדם יולד כתי' [כתיב]. פי' יולד היינו כשהמדוי' אצלו כתולדתו וטבעו שלא נהפכו אצלו לעמוד כנגד טבעו כי זהו עבודת האדם לעמוד נגד טבעו הקשה מפני אהבת ה' ויראתו.

וביאור הדבר: כתוב "עיר פרא אדם יולד". "יולד" פירושו שמדותיו של האדם הן כפי שהיו בלידתו וכפי טבעו; הן לא השתנו בו כך שיוכל לעמוד נגד טבעו. שהרי עבודת האדם היא לעמוד נגד טבעו הקשה מתוך אהבת ה' ויראתו.

משא"כ כשהטבע מסייע אין זו עבודה תמה ונקרא עיר פרא אדם

אבל כאשר הטבע מסייע לו, אין זו עבודה שלמה, והוא נקרא "עיר פרא אדם".

אבל כשהוא מקושר בבחי' גפן בחי' יין היוצא מן הגפן ע"י דריכה ומן הרגליות וכו' כנ"ל אזי נעשה בחי' עירה עיר ה' שהוא בחי' עיר אלהינו כמו שאמרו רז"ל [רבתינו זכרונם לברכה] אימתי נקרא גדול כשהוא בעיר אלהינו וגו'.

אבל כשהוא קשור בבחינת הגפן — בחינת היין היוצא מן הגפן על ידי דריכה, ומן הגפנים הנמוכות וכו', כנזכר לעיל — אזי הוא נעשה בבחינת עירה, עיר ה', שהיא בחינת "עיר אלהינו", כפי שאמרו חז"ל: "אימתי נקרא גדול כשהוא בעיר אלהינו וגו'".

28 ולשרקה בני אתונו. הנה שורקה היא זמורה רכה וילדה שענביה מועטים עדיין ומעט יין היוצא ממנה נק' שורקה נקודת שור"ק

"ולשרקה בני אתונו". שורקה (sorekah) היא זמורה רכה וצעירה שענביה עדיין מעטים, וממנה יוצאת כמות קטנה של יין; היא נקראת שורקה, [על שם] התנועה שורוק (shuruk).

כי הנה גפן הוא בחינת סגו"ל וגם כל נקודת גפן הוא סגו"ל
הגפן (gefen) היא בחינת סגול (segol), וגם כל סימני הניקוד של גפן הם סגול.

וכדכתי' [וכדכתיב] גפן ממצרים תסיע וגו' כסו הרים צלה פי' צלה בחי' צל כמ"ש ה' צלך דהיינו ישת חשך סתרו והוא העולה למעלה ומכסה על בחי' הרים שהם האבות.

כמו שכתוב "גפן ממצרים תסיע וגו'", "כסו הרים צלה". פירוש: "צלה" היא בחינת צל, כמו שכתוב "ה' צלך", כלומר "ישת חשך סתרו"; והוא העולה למעלה ומכסה על בחינת "הרים", שהם האבות.

29 והנה האבות הם שלשה בחינת סגו"ל. וזהו בחי' גפן. אבל שורקה הוא בחי' נקודת השורק והשור"ק יש בו ג"כ ג' נקודות שבסגו"ל אלא שהם זה למטה מזה.

האבות הם שלושה, כנגד בחינת סגול (segol), וזהו בחינת גפן (gefen). ואילו שורקה (sorekah) היא בחינת הניקוד שורק (shuruk); גם בשורק יש שלוש הנקודות של הסגול, אלא שהן מסודרות זו מתחת לזו.

כך הנה שכשהאדם הוא בבחי' התקרבות והתלהבות בכח ג' נקודות ממטה למעלה ומלמעלה למטה והממוצע וכו' וכמ"ש במ"א אזי נקרא בחי' סגו"ל.

כך, כאשר אדם נמצא בבחינת התקרבות והתלהבות עזה, מכוח שלוש הנקודות — מלמטה למעלה, מלמעלה למטה, והנקודה האמצעית וכו', כפי שנתבאר במקום אחר — הוא נקרא בחינת סגול.

אבל כשהוא בבחינת ריחוק מקום אלא שהוא בבחי' הודאה כלומר שידוע שהוא רחוק מה' ונעשה כפוף ומודה ואין ערב לכו לגשת מפני ביטולו נקרא בחינת שור"ק

אבל כאשר הוא בבחינת ריחוק, אלא שהוא בבחינת הודאה — כלומר, הוא יודע שהוא רחוק מה', נעשה כפוף ומודה בכך, ולכו אינו מעז לגשת, מפני הביטול (bittul) [התבטלות לפני ה' תוך כדי קיום] שלו — הוא נקרא בחינת שורק.

ושלש נקודות זו למטה מזו. כלומר שמשפיל עצמו מטה מטה להיות רחוק בעיניו להגיע לזה באומרו מי אנכי וכו' וע"י זה נעשה מבחי' אתונו בחי' בני בחי' בן וכמ"ש בנים אתם וגוי להיות כמו ברא כרעא דאבוה.

[יש בן] שלוש נקודות זו מתחת לזו. כלומר, הוא משפיל את עצמו עוד ועוד, עד שבעיניו הוא רחוק מלהגיע לכך, באומרו "מי אנכי וכו'". ובאמצעות זאת נעשית בחינת "אתונו" לבחינת "בני", לבחינת בן, ככתוב "בנים אתם וגוי", כדי להיות כמו "ברא כרעא דאבוה".

30 והנה התהפכות בחינות אלו נעשו ע"י כבס ביין וגוי' כבס לשון עבר

כעת, התהפכות בחינות אלה נעשית באמצעות "כבס ביין וגוי'". "כבס" היא צורת עבר.

שתכלית השלימות של ימות המשיח ושלמות בחינת אדם להיות בחי' עירה ובחי' בן הוא ע"י שכבר כבס ביין הגלות שע"י עבודתנו בזמן הגלות לעורר את האהבה ושמחה של מצוה אתהפכא חשוכא לנהורא והוא תכלית של ימות המשיח כנ"ל:

השלמות העליונה של ימות משיח, ושלמות בחינת אדם (adam) כך שתהיה בבחינת עירה (iroh; עיר צעיר) ובבחינת בן, מושגת באמצעות כך שכבר כבס ביין הגלות: בעבודתנו בזמן הגלות, שבה אנו מעוררים את האהבה ואת השמחה של מצוה (mitzvah), החושך נהפך לאור, וזו התכלית העליונה של ימות משיח, כפי שנתבאר לעיל.

על המהדורה

המהדורה הזאת כוללת לשון המאמר והתרגום לעברית של ימינו.

The Hebrew text of Torah Ohr: © Kehot Publication Society, via Sefaria, CC BY-NC 4.0; formatting adapted.

התרגום שלנו לעברית של ימינו, מתוך התרגום האנגלי שלנו מלשון הקודש, בלי הערות קה"ת: CC BY-NC 4.0.

המהדורה כולה: CC BY-NC 4.0. בתי כנסת, מוסדות חינוך ומפעלים ללא כוונת רווח רשאים להעתיק, להדפיס ולהפיץ אותה בחופשיות, ולבקש תרומות לכיסוי עלות ההדפסה; אסור למכור אותה לעולם. יש לציין את הוצאת קה"ת ואת <https://creativecommons.org/licenses/by-nc/4.0/> ואת [likuteitorah.com](https://creativecommons.org/licenses/by-nc/4.0/).

התרגום לעברית נעשה מהמהדורה האנגלית של [likuteitorah.com](https://www.likuteitorah.com) בעזרת בינה מלאכותית (openai/gpt-6-luna-pro:batch), כשלשון המאמר לצדו לבדיקה. עדיין לא עבר עריכה אנושית. כל דבר חשוב יש לבדוק מול לשון המאמר.

הרבי ביקש ללמוד את מאמרי פרשת השבוע, «הפרשה החסידית», באותו שבוע, מחולקים לשבעת ימיו (Sichah of Shabbos Parshas Vayakhel 5725). למה ללמוד, וברכות הרבי: [/likuteitorah.com/about/the-chassidishe-parsha](https://www.likuteitorah.com/about/the-chassidishe-parsha) (Toras Menachem vol. 42, pp. 306-309).

מיום חגיגי ולא מסחרי. אין כאן מכירה. אין שיוך לקה"ת, ל-Sefaria או לספריית ליובאוויטש. © [likuteitorah.com](https://www.likuteitorah.com)

מתוך [/likuteitorah.com/he/torah-ohr/vayechi/3/](https://www.likuteitorah.com/he/torah-ohr/vayechi/3/)

מוקדש לכבוד

מוקדש לכבוד הגאון המקובל רבי לוי יצחק שניאורסאהן זצ"ל

אבי הרבי, רבי לוי יצחק